

Замороз І. М.,
*здобувач вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент»,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Соціально-економічний розвиток регіонів України є важливою складовою національної економіки. Однак різниця у рівні розвитку між регіонами залишається високою, що вимагає уваги та вдосконалення державної політики у сфері регіонального розвитку.

Найбільш розвинуті регіони України, такі як Київ, Львів, Одеса та Харків мають розвинуту інфраструктуру, доступ до ринків праці та підприємницької діяльності, високий рівень життя та розвинуті засоби масової комунікації. У зв'язку з цим, вони залучають більшість інвестицій та забезпечують більшу частку валового внутрішнього продукту України.

Регіони на сході та південному сході України, такі як Луганськ, Донецьк, та Запоріжжя, залишаються менш розвиненими. Ці регіони страждають від недостатньої інфраструктури, високого рівня безробіття та залежності від вугільної та важкої промисловості. Крім того, конфлікт на сході України також серйозно позначився на соціально-економічному розвитку цих регіонів.

Інші регіони України, такі як Чернівці, Житомир, та Івано-Франківськ, залишаються проміжними з точки зору розвитку. Вони мають певну інфраструктуру та доступ до ринків праці, проте не досягають рівня розвитку більш розвинених регіонів.

Південний регіон України є одним з найбільш розвинених у країні, маючи потужний промисловий та аграрний потенціал. Однією з основних особливостей соціально-економічного розвитку південного регіону України є його географічне розташування на межі з Європейським Союзом та країнами Сходу. Це створює додаткові можливості для залучення іноземних інвестицій та розвитку зовнішньої торгівлі.

Одним з ключових секторів економіки південного регіону України є металургійна промисловість, зокрема Дніпропетровська та Запорізька області, де розташовані великі металургійні підприємства. Також в регіоні розвинена хімічна та нафтопереробна промисловість, а також машинобудування.

Аграрний сектор також має важливе значення для соціально-економічного розвитку південного регіону. Зокрема, Одеська та Миколаївська області є одними з найбільших виробників зернових культур та олійних культур в Україні. До того ж у регіоні розвинені такі галузі, як рибальство та виноробство.

В Україні понад півтора десятиліття триває складний комплексний та суперечливий процес ринкової трансформації, головним завданням якого

згідно з конституційно визначеною стратегією є становлення соціально орієнтованої ринкової економіки із перманентним посиленням соціально-гуманістичної спрямованості всього суспільного розвитку.

Основою соціально-економічного розвитку регіональних економічних систем є їх потенціал за природними, економічними, демографічними та історичними умовами, відповідно до яких кожний з них спеціалізується на виробництві продукції, витрати на яку нижчі, ніж у середньому в країні. Таким чином, міжрегіональна спеціалізація виявляється в поділі праці між регіонами, за якого зростання концентрації однорідного виробництва перевершує потреби конкретного регіону, що відтворюється в інтенсифікації міжрегіонального обміну товарами, послугами, науково-технологічною інформацією тощо [1].

Головною особливістю функціонування регіонального рівня є власна, специфічна система економічних інтересів, пов'язана із наявністю безлічі суб'єктів господарської діяльності на території регіону: підприємств місцевого, регіонального, загальнодержавного підпорядкування, різних установ та приватних підприємств. При цьому пріоритет інтересів підприємств в одній області може компенсуватися пріоритетом інтересів регіональних органів влади в іншій області. До того ж важко переоцінити вплив підприємств на соціально-економічний розвиток регіонів України.

Реалізація стратегічного підходу потребує:

- формування пріоритетних напрямів розвитку економіки регіону;
- розробки механізмів прискорення економічного зростання в найважливіших напрямках розвитку економіки регіону;
- створення умов взаємодії підприємств, установ, що визначають можливості кожного регіону на базі використання науково-виробничого потенціалу регіону;
- підтримки підприємств, що забезпечують внутрішні потреби регіону;
- збереження наявних і створення нових робочих місць;
- мінімізації соціальних наслідків реструктуризації економіки регіону;
- підвищення інвестиційної привабливості регіону;
- розвитку інфраструктури регіону, ринку товарів і цінних паперів;
- взаємодії органів місцевого самоврядування, промислових підприємств і економічно активного населення; організації регіональних ринків.

Нерівномірно розташований за регіонами та має регіональні особливості розвитку інтелектуальний, людський та соціальний (синтезований) капітал суспільства [2].

Також виникає потреба в здійсненні адміністративної реформи шляхом реформування державної влади та місцевого самоврядування, що має підвищити ефективність управління регіональним розвитком України. Основними напрямками трансформації відносин між центральними та

регіональними органами влади у сфері управління соціально-економічним розвитком слід визнати:

– забезпечення доступу місцевої влади до фінансових ринків, кредитних ресурсів;

– встановлення нових критеріїв адміністративної відповідальності керівників органів місцевого самоврядування та розпорядників бюджетних коштів [2].

Ефективний розвиток кожної економічної системи вимагає постійного пошуку оптимальних варіантів поєднання державних і ринкових складових та інтересів. Тому вся доцільна діяльність людини так чи інакше пов'язана з проблемою ефективності. Реалізація завдань управління соціально-економічним розвитком регіону залежить від можливостей відтворювати й залучати на свою територію всі види економічних ресурсів. Тобто динамічний і збалансований розвиток регіону, підвищення конкурентоздатності регіональної політики, зменшення диспропорцій між регіонами, активізацію регіональних та місцевих ініціатив відбувається через цілеспрямовану державну регіональну політику.

Соціально-економічний розвиток регіонів – це критерій ефективності його функціонування. Коли параметри кількісних показників регіонального розвитку перевершують запланований або нормативний рівень, показники стану розвитку аналогічних регіональних систем, можна зробити висновок про ефективне функціонування регіональних систем. Він створює базу і є важливим джерелом підвищення якості життя.

Список використаних джерел:

1. Гавкалова Н. Л. Формування соціально-економічного механізму ефективності менеджменту персоналу : дис. ...доктора екон. наук : 9 08.00.04. Харків, 2009. 572 с.
4. Державне управління регіональним розвитком України : монографія / [за ред. В.Є. Вороніна, Я.А. Жаліла]. К. : НІСД, 2010. 288 с.

Науковий керівник - **Шебаніна О. В.**,
доктор економічних наук, професор,
декан факультету менеджменту,
Миколаївського національного аграрного університету
м. Миколаїв, Україна